

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
MAKTABGACHA VA MAKTAB TA’LIMI VAZIRLIGI
IXTISOSLASHTIRILGAN TA’LIM MUASSASALARI AGENTLIGI
HUZURIDAGI PEDAGOGIK MAHORAT VA XALQARO BAHOLASH
ILMIY-AMALIY MARKAZI**

**UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA TARBIYA FANI
BO‘YICHA NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDA
ISHGA QABUL QILISH SINOVI UCHUN
FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Toshkent – 2026

**UMUMIY O‘RTA TA‘LIM MUASSASALARIDA TARBIYA FANI
BO‘YICHA NOMZODLARINI TANLOV ASOSIDA ISHGA QABUL QILISH
SINOVI UCHUN FOYDALANILADIGAN TEST TOPSHIRIQLARI
SPETSIFIKATSIYASI**

Mazkur spetsifikatsiya tarbiya fani bo‘yicha nomzodlarni ishga qabul qilish sinovida foydalaniladigan test topshiriqlarining mazmuni, qamrovi, turi, shakli, baholash mezonlari va o‘tkazilish tartibiga qo‘yilgan talablarni aks ettiradi.

I. Umumiy tamoyillar

Baholashning asosiy maqsadi tarbiya fani mutaxassislarining fan bo‘yicha nazariy bilimlari, amaliy ko‘nikmalari va kasbiy kompetensiyalarini kompleks baholashdan iborat.

Test topshiriqlari kasbiy faoliyatda zarur bo‘ladigan bilimlarni tanish va notanish vaziyatlarda qo‘llash, muammoli holatni tahlil qilish hamda maqbul yechimni tanlashga yo‘naltiriladi.

II. Me‘yoriy asoslar

1. O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirining 2026-yil 15-iyundagi 203-son “Maktabgacha va maktab ta‘limi vazirligi tizimidagi davlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari va umumiy o‘rta ta‘lim muassasalari xodimlarini tanlov asosida ishga qabul qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi buyrug‘i.

III. Baholash qamrovi

Tarbiya fani bo‘yicha 40 ta test topshirig‘i taqdim etiladi va ularni bajarish uchun 60 daqiqa vaqt beriladi. Test topshiriqlarida yagona to‘g‘ri javobni talab qiladigan (Y1), moslashtirishni talab qiladigan (Y2) hamda ketma-ketlikni talab qiladigan (Y3) yopiq turdagi topshiriqlardan foydalaniladi. Test topshiriqlarining mazmun sohasi va baholanadigan bilim hamda ko‘nikmalar bo‘yicha taqsimoti quyidagi jadvalda aks etgan:

**Mutaxassislik fanidan tuziladigan test topshiriqlarining mazmun sohasi
va baholanadigan bilim va ko‘nikmalari bo‘yicha taqsimoti**

1-jadval

Mazmun soha	Bilim va ko‘nikmalar	Testlar soni
1. Insonning ma‘naviy va axloqiy qadriyatlari (1–3-savollar)		

Insonning ma'naviy va axloqiy qadriyatlari	–milliy va umuminsoniy qadriyatlarni aniqlay olish; –go‘zal fazilatlar, muomala va muloqot madaniyati qoidalarini topish; –“men insonman” tamoyillari asosida jarayonlarni aniqlash va baholash; –to‘g‘ri va noto‘g‘ri xatti-harakatlarni ajrata olish; – tenglik va haqqoniylik prinsiplari hamda etiket qoidalarini amaliy misollarda to‘g‘ri qo‘llay olish; –atamalarni izohini topish, fikr va g‘oyani aniqlash, qoida va ma’lumotlarni vaziyatga mos qo‘llash, yechimini topish; –xatti-harakatlardagi xatoliklarni topish, taqqoslash orqali sabab–oqibatni aniqlash hamda asosli dalillar yordamida to‘g‘ri xulosani topish.	3
2. Fuqarolik hissi (4–5-savollar)		
Fuqarolik hissi	–vatanparvarlik, fuqarolik hissi, daxldorlik tushunchalarini aniqlash va ularni hayotiy vaziyatlarda qo‘llay olish; –fuqarolik huquq va burchlarini farqlay olish; –oilaviy qadriyatlarning ahamiyatini aniqlash va baholash; –inson va jamiyat uyg‘unligini aniqlay olish; –faol fuqarolik darajalarini aniqlash va ularni hayotiy vaziyatlarda to‘g‘ri qo‘llay olish; – Qonun o‘zi nima? savoli asosida yaxshi qonunlar va mas’uliyatli odamlarning harakatlarini baholash; –xatti-harakatlardagi xatoliklarni aniqlab taqqoslash orqali sabab–oqibatlardagi bog‘liqliklarni topish; –qoida va ma’lumotlarni vaziyatga mos qo‘llash, yechimini topish; –fikr va g‘oyani aniqlash, asosli dalillar, mantiqiy izchillik va xulosalarni tahlil qila olish.	2
3. Yashashdan maqsad munosib hayot (6–8-savollar)		
Oilaviy qadriyatlar va oliy maqsad	–munosib hayot mezonlarini aniqlay olish; –muvaffaqiyatga erishish omillarini aniqlab, vaqtni samarali taqsimlash mezonlarini hayotiy vaziyatlarda to‘g‘ri qo‘llay olish; –baxtiyorlik tuyg‘usini tahlil qilish jarayonida to‘g‘ri javobni topish; –ma’lumotlar va qoidalarni vaziyatlarga mos tatbiq etish, yechimini aniqlay olish; –fikr va g‘oyani aniqlash, xatolarni topish, taqqoslash orqali sabab–oqibat bog‘liqliklarini aniqlash shuningdek, tahlil qilib, to‘g‘ri xulosalash.	3

4. O‘z-o‘zini anglash, o‘saman va rivojlanaman (9–12-savollar)		
O‘zgarish va tanqidiy fikrlash	–hissiyotlarni farqlay olish; –qiyin vaziyatlarda inson hissiyotlarini boshqarishga oid xatti-harakatlar yechimini topish va xulosasini aniqlay olish; –jamiyat yoki shaxsiy rivojlanishdagi o‘zgarishlarni aniqlay olish hamda tanqidiy fikrlash ko‘nikmalari asosida ularni tahlil qila olish; –sog‘lom turmush tarzi asoslarini topish; –to‘g‘ri ovqatlanish qoidalarini vaziyatlarga mos qo‘llay olish; –inson salomatligiga tahdidlarni aniqlash va tahlil qilish; –fikir va g‘oyani aniqlash, ma’lumotlar va qoidalarini vaziyatlarda qo‘llash, tahlil qilish, yechimini topish.	4
5. Inson va jamiyat (13–21-savollar)		
Jamiyat, mahalla, oila, din, madaniyat	–jamiyat, mahalla, oila, din va madaniyat tushunchalarini aniqlash va ularni bir-biridan farqlay olish; –ularning har birini vazifalarini to‘g‘ri ajrata olish; –huquqiy me‘yorlarni aniqlash va farqlay olish; –turli xil vaziyatlarning yechimini topish va xulosasini aniqlay olish; –ma’lumotlar va qoidalarini vaziyatlarda qo‘llash, fikr, g‘oya va dalillarni aniqlash, izchillikka asoslangan xulosani topish.	9
6. Ijtimoiy tarmoq: imkoniyat va tahdidlar (22–24-savollar)		
Ijtimoiy tarmoq: imkoniyat va tahdidlar, ogohlik	–ijtimoiy tarmoqlarning imkoniyatlari va tahdidlarini aniqlay olish; –zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish hamda global tarmoqlardagi xavfsizlik va odob-axloq qoidalarini real vaziyatlarda qo‘llay olish; –soxta va ishonchli axborotlarni farqlay olish, raqamli odob qoidalarini to‘g‘ri qo‘llay olish; –ogohlik talablarini aniqlay olish; –axborot xavfsizligi va shaxsiy ma’lumotlarni himoya qilish qoidalarini to‘g‘ri qo‘llash; –muloqot madaniyati va axborot haqqoniyligini tahlil qilish, baholash; –fikir va g‘oyani aniqlash, ma’lumotlar va qoidalarini vaziyatlarga mos tatbiq etish, tahlil qilish, yechimini aniqlay olish.	3
7. Ilm-ma’rifat va innovatsiya (25–30-savollar)		

Ilm-ma’rifat, innovatsiya, liderlik	–ilm-ma’rifatning shaxs va jamiyat taraqqiyotidagi o’rni hamda innovatsion va liderlik yondashuvlarining ahamiyatini aniqlay olish; –maqsadga erishish bosqichlarini “SMART” texnologiyasi asosida tahlil qila olish; –tanqidiy fikrlash, taqqoslash va sabab–oqibat munosabatlarini tahlil qila olish; –ma’lumotlar va qoidalarni vaziyatlarga mos tatbiq etish, tahlil qilish, muammolarning yechimini topish; –fikir va g’oyani aniqlash, mantiqiy izchillik va puxta, ilmiy asoslangan xulosalarni topish.	6
8.Tadbirkorlik asoslari (31–33-savollar)		
Tadbirkorlik, frilanserlik, shaxsiy rivojlanish	–tadbirkorlik va frilanserlik tushunchalarini farqlay olish; –moliyaviy va vaqt resurslarini samarali boshqara olish shuningdek, hayotiy vaziyatlarda tadbirkorlik yoki frilanserlik yondashuvlarini to’g’ri qo’llay olish; –g’oya va boylikdan foydalanish mezonlarini to’g’ri aniqlay olish; –shaxsiy rivojlanish ko’nikmalarini aniqlash; –ma’lumot va qoidalarni vaziyatlarga mos tatbiq etish va yechimini topish; –xatolarni aniqlash, taqqoslash orqali sabab-oqibat munosabatlarini ko’rsatish. Fikir va g’oyani aniqlash, asosli dalillarni tahlil qila olish.	3
9. Ekologik tarbiya (34–36- savollar)		
Tabiat va inson	–tabiiy resurslardan oqilona foydalanish tamoyillari izohini topish; –tabiat va inson o’rtasidagi bog’liqlikni aniqlash va tahlil qilish; –ekologik muammolarni aniqlash va ularning to’g’ri yechimini topish; –tabiiy resurslar va ularning turlari haqidagi atama va ma’lumotlarni aniqlay olish; –fikir va g’oyani aniqlash, ma’lumot va qoidalarni vaziyatlarga mos tatbiq etish, tahlil qilish.	3
10. Tinch va xotirjam yashash baxti (37–38-savollar)		

Hamkorlik, bag'rikenglik, millatlararo hamjihatlik	–hamkorlik, bag'rikenglik va millatlararo hamjihatlik tushunchalarini farqlay olish; –millatlararo hamjihatlikni ta'minlashga oid huquqiy me'yorlarni aniqlay olish; –millatlararo muloqotda odob-axloq qoidalarini to'g'ri qo'llash, taqqoslash va tahlil qilish; –berilgan hayotiy vaziyatlarga to'g'ri yechimni topish; –fikir va g'oyani aniqlash, ma'lumot va qoidalarini vaziyatlarga mos tatbiq etish, tahlil qilish.	2
11. Jamoaviy munosabatlar (39–40-savollar)		
Ziddiyatlar va yechimlar, o'zaro yordam, jamoa bo'lib ishlash	–jamoaviy munosabatlar va ijtimoiy ko'nikmalarni aniqlash va ularni hayotiy vaziyatlarda qo'llash shuningdek, ziddiyatlarni bartaraf qilish bo'yicha eng maqbul yechimni aniqlay olish; –jamoada ishlash ko'nikmalarini aniqlash va baholash; –oiladagi hayot, o'zaro munosabatlarni to'g'ri yo'lga qo'yish va ziddiyatlarni oldini olishni topish; –fikir va g'oyani aniqlash, ma'lumot va qoidalarini vaziyatga mos qo'llay olish; –turli xil vaziyatlarning yechimini topish va xulosasini aniqlash va ularni taqqoslash, sabab-oqibatlarni tahlil qila olish.	2

Kognitiv ko'nikmalar taqsimoti

2-jadval

T/r	Kognitiv daraja	Izohi
1	Bilish	Fanga doir nazariy ma'lumotlar, atamalar, qoidalar, tushunchalarni eslab qolish, ularning mazmuni, maqsadi va qo'llanilishini tushunish
2	Qo'llash	Bilim, tushuncha va protseduralarni yangi (notanish) kontekstlarda qo'llay olish
3	Mulohaza qilish	Faktlar, dalillar, fikrlarni taqqoslash, tahlil qilish, taxmin qilish va xulosa(lar) chiqarish

IV. Baholash mezonlari

Test topshiruvchining umumiy natijasini (raw score) hisoblash uchun har bir to'g'ri javob uchun 2,5 ball, noto'g'ri javob uchun ball berilmaydi. Umumiy eng yuqori natija 100 ballni tashkil etadi.

V. Imtihon tartibi

Test topshiruvchi imtihonga shaxsini tasdiqlovchi hujjat bilan keladi va test tashkilotchisi tomonidan belgilangan tartibga rioya qiladi. Imtihon boshlanishidan oldin test topshiruvchilarga topshiriqlarni bajarish hamda javoblarni belgilash tartibi tushuntiriladi.

Taqiqlangan vositalar: imtihon vaqtida mobil telefon, aqlli soat, planshet, quloqchin, elektron eslatma, ruxsat etilmagan bosma yoki elektron materiallardan foydalanish qat'iyan man etiladi.

Axloq va intizom: nusxa ko'chirish, yordam so'rash yoki yordam berish, imtihon davomida gaplashish, ruxsatsiz chiqish va nazoratchi ko'rsatmalariga amal qilmaslik taqiqlanadi. Qoidabuzarlik aniqlanganda, u belgilangan tartibda rasmiylashtiriladi va test topshiruvchi imtihondan chetlashtirilishi mumkin.

VI. Tavsiya etiladigan asosiy adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. Lex.uz.
2. O'zbekiston Respublikasining "Bola huquqlarining kafolatlari to'g'risida"gi qonuni. Lex.uz.
3. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi qonuni. Lex.uz.
4. O'zbekiston Respublikasining "Pedagogning maqomi to'g'risida"gi qonuni. Lex.uz.
5. O'zbekiston Respublikasining "Volontyorlik faoliyati to'g'risida"gi qonuni. Lex.uz.
6. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 31-dekabrda "Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasini tasdiqlash va uni amalga oshirish chora tadbirlari to'g'risida"gi 1059-son qarori. Lex.uz.
7. "Farzandnoma" kitobi O. Mahmudov. "O'qituvchi", Toshkent-2020.
8. Tarbiya 5-sinf o'quvchilari uchun darslik. M. Quronov, N. Maxmudova, N. Xudaybergenova, Y. Sadikova, D. Borovskix, G. Karimova, D. Axmedova, H. Raxmatullayeva. "Novda Edutainment", Toshkent - 2025.
9. Tarbiya 6-sinf o'quvchilari uchun darslik. M. Quronov Yu. Risukova, O. Tigay, O.Usmonova, S. Xafizova. "G'afur G'ulom", Toshkent-2020.
10. Tarbiya 7-sinf o'quvchilari uchun darslik. D. Kenjayev, N. Ismatova, D. Ro'ziyeva, N. Xolmuxamedova, Sh. Sattorov, Z. Zamonov, Z. Islomov, O.

Mahmudov, D. Rahimjonov, S. Akkulova, S. Shermuhammedova, S. Madaliyeva, S. Zokirova, L. Mo‘minova. “O‘zbekiston” Toshkent-2020.

11. Tarbiya 8-sinf o‘quvchilari uchun darslik. Z. Zamonov, O. Maxmudov, Z. Islomov, D. Ro‘ziyeva, D. Rahimjonov, Sh. Sattorov, N. Ismatova, S. Akkulova, S. Shermuxamedova, N. Xolmuxamedova, S. Madaliyeva, L. Mo‘minova, S. Zokirov. “Zamin nashr”, Toshkent-2020.

12. Tarbiya 9-sinf o‘quvchilari uchun darslik. Sh. Sattorov, D. Ro‘ziyeva, Z. Islomov, N. Ismatova, S. Akkulova, S. Shermuxamedova, Z. Zamonov, O. Maxmudov, D. Rahimjonov, N. Xolmuxamedova, S. Madaliyeva, L. Mo‘minova, S. Zokirova. “O‘zbekiston”, Toshkent-2020.

13. Tarbiya 10-sinf o‘quvchilari uchun darslik. N. Ismatova, Z. Zamonov, Z. Islomov, D. Rahimjonov, O. Maxmudov, D. Ro‘ziyeva, S. Shermuxamedova, S. Akkulova, N. Xolmuxamedova, Z. Jabborova. Respublika ta’lim markazi, Toshkent-2021.

14. Tarbiya 11-sinf o‘quvchilari uchun darslik. D. Kenjayev, N. Ismatova, Z. Islomov, D. Rahimjonov, D. Ruziyeva, Z. Zamonov, O. Mahmudov, S. Shermuhammedova, S. Akkulova, N. Xolmuxamedova, Z. Jabborova. Respublika ta’lim markazi, Toshkent-2021.

VII. Eslatma

Test topshiriqlari mazmuni tavsiya etilgan manbalarda aks etgan qonunchilik, kasbiy mazmun, tamoyil va yondashuvlar bilan moslashtiriladi. Biroq topshiriqlar manbalardan to‘g‘ridan-to‘g‘ri olinmaydi. Test topshiriqlari talabgorning kasbiy vaziyatlarni tahlil qilish, bilimini amaliyotda qo‘llash va asosli qaror qabul qilish ko‘nikmalarini baholashga qaratiladi.